

POLITIKER BLIR MER POPULÄRA VALÅR

SÖREN HOLMBERG

Politiker tenderar att vara något mer uppskattade valår än de är året innan valen. Det tycks finnas en viss positiv valårseffekt. När politikerna kommer ut och möter de många väljarna ökar för det mesta deras popularitet. Det hade varit värre om det varit tvärtom, om populariteten hade minskat. Men så är det alltså oftast inte. Politikernas popularitet, precis som mycket annat som har att göra med förtroende för det politiska, gynnas i Sverige av en positiv valårseffekt (Holmberg och Weibull 2007).

Vi kan inte bygga generaliseringen på några längre tidsserier eller på något större antal fall. När det gäller lokal- och regionalpolitiker har vi endast tillgång till popularitetsmätningar för göteborgspolitiker vid tre val, för västra götalandspolitiker vid två val och för skånepolitiker vid ett val. Lägg därtill att vi i de nationella SOM-undersökningarna har mätt partiledarnas popularitet i sex val och det totala antalet fall blir någorlunda anständiga tolv.

När det gäller partiledarkollektivet har den genomsnittliga uppskattningen under de senaste tjugo åren ökat samtliga valår utom i samband med valet 1988.¹ Mest ökade populariteten 1994 och 2006 då samtliga partiledare utom Alf Svensson 1994 respektive Göran Persson och Lars Leijonborg 2006 blev mer uppskattade (Holmberg 2007).

Resultaten på lokal eller regional nivå är inte lika entydiga. I två fall minskar politikernas genomsnittliga popularitet när det väl blir val och i fyra fall går den upp. Nedgången gäller göteborgspolitikerna och valen 2002 och 2006. I valet 2002 var det främst Göran Johansson (s) som tappade i popularitet från tidigare mycket höga siffror. Fyra år senare ökade tvärtom Johanssons popularitet under valåret upp till mycket höga +22 på en skala mellan -50 till +50. De göteborgspolitiker som främst tappade något i uppskattning valåret 2006 var Jan Hallberg (m) och Kia Andreasson (mp).

Men i övriga undersökta lokala/regionala val är tendensen positiv för politikerpopulariteten. Valen ökar politikernas uppskattning. Inte mycket men dock åt det positiva hållet. Det gäller kommunalvalet i Göteborg 1998, regionvalen i Västra Götaland 2002 och 2006 och regionvalet i Skåne 2006².

Den positiva valårseffekten gör dock inte politikerna dramatiskt mycket mer populära. Uppskattningssiffrorna är rätt dystra även i samband med val. Svenska politiker i gemen är inte särskilt populära. Genomsnittsresultaten håller sig oftast kring +/- noll på vår 101-gradiga ogillar-gillarskala. Göteborgspolitiker med Göran Johansson i spetsen är mest gillade med genomsnitt på + 2 1994, +4 1998,

+3 2002 och + 5 2006. Regionpolitikerna uppvisar sämre uppskattningssiffror med + 2 1998, -0 2002 respektive +1 2006 i Västra Götaland och +/-0 i Skåne 2006.

Motsvarande genomsnittresultat för partiledarna är inte bättre än för lokal- och regionpolitikerna. De tenderar snarast att vara sämre och dessutom är de minskande. Genomsnittspopulariteten för svenska partiledare (inklusive miljöpartiets språkrör) var +3 1988, +2 1991, -0 1994, -0 1998, -1 2002 och -1 2006.³

Partiledarna kan inte trösta sig med att resultaten bara gäller för en mindre del av folket. Popularitetsfrågan i SOM har ställts till alla svars personer som sagt att de känner till politikern i fråga. Och det betyder i de flesta fall att över nittio procent av svars personerna fått och besvarat frågan om partiledarnas uppskattning. Så kända är svenska partiledare bland allmänheten.

Men så kända är inte lokala och regionala politiker. Långt därifrån i de flesta fall. I teorin skulle alltså lokala politiker kunna skylla sin bristande popularitet på att undersökningen bara gäller dem som känner till politikerna. Om alla vore med i mätningen skulle resultaten bli bättre. Men så fungerar det inte. Människor som själva anger att de *inte* känner till en politiker går knappast omkring och latent gillar den aktuelle politikern. En sådan tolkning rymmer väl mycket önsketänkande. Lokalpolitiker får svälja att de i de flesta fall är både förhållandevis okända och dessutom inte särskilt uppskattade bland de få som känner till dem.

Göteborgspolitikerna är genomsnittligt klart mer välkända än regionpolitikerna. Andelen personer som i medeltal anger att de känner till någon av de undersökta göteborgspolitikerna är 40 procent valåret 2006. Resultatet för Göran Johansson (s) är hela 87 procent – nästan i klass med partiledarna. Motsvarande genomsnittliga kännedomssiffra är endast 14 procent för västra götalandspolitikerna och 19 procent för skånepolitikerna. De detaljerade resultaten för undersökningen i Göteborg och i Västra Götaland redovisas i tabellerna 1-4. Skånesiffrorna återfinns i Lennart Nilsson och Rudolf Antoni (red.) *Medborgarna och regionen* (2008).

Man skulle förvänta sig att politiker kännedomen skulle öka valår, men så är endast fallet i tre av våra sex undersökta lokal/regionalval. Snittkunskapen om politikerna ökade något i Göteborg 1998 och 2002 och i Skåne 2006. Men i övriga tre studerade val minskade politiker kännedomen – i Västra Götaland 2002 och 2006 och i Göteborg 2002. Resultatet för Göteborg 2002 kan i huvudsak förklaras av tillfälliga svängningar i Göran Johanssons kännedom. Resultaten för Västra Götaland kan inte på samma sätt kopplas till någon enskild politiker. Nedgången i politiker kännedomen i Västra Götaland under valåren återfinns över hela linjen. Här kan vi eventuellt fundera över om regionvalen i det nya Västra Götaland hittills har haft en tendens att hamna i slagskuggan av såväl de lokala som de nationella valen. Den nya regionvalen har haft svårt att hävda sig mot de mer välkända valen i kommunerna och mot valet till riksdagen.

Tabell 1 Kännedom om ledande politiker i Göteborg (procent)

politiker (parti)	andel bland samtliga											andel bland egna partiets sympatisörer														
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Göran Johansson (s)	79	82	81	75	85	75	75	80	74	75	72	80	87	83	84	85	83	83	76	76	79	75	79	80	81	86
Johnny Magnusson (m)	69	66	61	56	63	56	56	-	-	-	-	-	-	78	74	68	66	71	65	67	64	-	-	-	-	-
Frank Andersson (s)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	52
Margita Björklund (fp)	44	50	44	43	48	44	47	50	-	-	-	-	-	52	54	52	54	56	57	69	61	-	-	-	-	-
Rune Zachrisson (fp)	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Claes Roxbergh (mp)	42	43	33	28	38	33	36	36	-	-	-	-	-	30	39	27	27	45	35	42	36	-	-	-	-	-
Jan Hailberg (m)	-	-	-	-	-	32	34	38	37	36	41	48	-	35	47	37	-	-	-	37	42	48	56	55	47	58
Kerstin Svensson (s)	32	39	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Roger Andreasson (v)	30	-	-	-	22	28	-	-	28	24	23	-	-	-	-	-	30	27	-	-	-	28	29	31	-	-
Vivv-Ann Nilsson (s)	-	26	18	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	24	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan-Ake Ryberg (v)	22	24	18	16	20	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	32	-	-	-	-	-	-	-	-
Ture Jacobsson (kd)	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva Selin (c)	-	22	17	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alvar Persson (c)	-	-	-	-	20	15	17	21	19	16	18	21	22	-	-	-	-	30	19	20	29	30	16	16	27	31
Eva Olafsson (v)	-	-	-	-	-	21	21	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	25	22	-	-	-	-	-
Solveig Lindström (s)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Helene Odenjung (fp)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	12	21	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13	21	29
Kia Andreasson (mp)	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	18	25	-
Erik Lithander (fp)	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-
Karin Plejel (mp)	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-
Ann-Marie Johansson (c)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carina Liljesand (kd)	-	-	-	-	-	-	-	-	12	10	16	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	9	29	24
Lars Eklund (kd)	-	-	-	-	-	12	14	14	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	11	20	23	-	-	-	-

Kommentar: Resultaten visar andelen göteborgska svarspersoner som inte kryssat för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillarskala i Väst-SOM-studierna. Procentbasen är definierad som samtliga personer som besvarat enkäterna i Göteborg. Efter kännedomfrågan tillfrågades undersökningspersonerna vad de tyckte om politikerna på en gillar-ogillarskala mellan -5 och +5. Ett - anger att politikerna i fråga inte ingick i det årets studie medan en * anger att antalet svarspersoner är mycket begränsat. Partisympatierna har mätts med hjälp av en fråga om bästa parti alternativt en fråga om bästa parti i rikspolitiken.

Tabell 2 Populära och mindre populära göteborgspolitiker (medeltal)

Fråga: "Var skulle du vilja placera några kommunala politiker i Göteborg på nedanstående skala?"

politiker (parti)	andel bland samtliga											andel bland egna partiets sympatisörer															
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
Göran Johansson (s)	+17	+24	+19	+14	+10	+10	+9	+14	+16	+10	+8	+12	+19	+22	+31	+36	+31	+27	+29	+27	+26	+27	+26	+25	+27	+29	+35
Johnny Magnusson (m)	-1	+4	+5	+7	+7	+5	+7	+5	-	-	-	-	-	-	+22	+24	+21	+20	+22	+21	+22	+20	-	-	-	-	-
Frank Andersson (s)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	+2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+12	+13
Margita Björklund (fp)	+3	+5	+8	+8	+8	+8	+9	+7	-	-	-	-	-	-	+9	+23	+24	+24	+24	+20	+17	+19	-	-	-	-	-
Rune Zackrisson (fp)	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Claes Roxbergh (mp)	-1	-1	+0	-2	-0	-5	-4	-5	-	-	-	-	-	-	+19	+11	+17	+19	+17	+13	+5	+8	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (m)	-	-	-	-	-	-	+3	+3	+4	+4	+4	+5	+9	+6	-	-	-	-	-	-	+16	+14	+21	+16	+18	+18	+18
Kerstin Svensson (s)	+1	+1	+5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+8	+10	+16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Roger Andreasson (v)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vivv-Ann Nilsson (s)	-	-	-	-1	+0	-	-	-	+1	-2	-2	-	-	-	-	-	-	+4	+10	-	-	-	+6	+5	+5	-	-
Jan-Åke Ryberg (v)	+2	+2	-1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	+8	+12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ture Jacobsson (kd)	-2	+0	+0	+1	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*	+15	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva Selin (c)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alvar Persson (c)	-	-	-0	+2	-0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eva Olofsson (v)	-	-	-	+2	+1	-2	+1	+3	+2	-1	+1	+4	-	-	-	-	-	-	+4	+7	+4	+10	+15	*	+16	+8	+21
Solveig Lindström (s)	-	-	-	-	-	-2	-1	+2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+6	+3	+7	-	-	-	-	-
Helene Odenjung (fp)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+10	+12
Kia Andreasson (mp)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	-0	-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	+16	+8	+5
Erik Lithander (fp)	-	-	-	-	-	-	-	-	+4	+1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	+3	+11	-	-
Karin Pleijel (mp)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
Ann-Marie Johansson (c)	-	-	-	-	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carina Liljesand (kd)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-1	+2	+2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	*
Lars Eklund (kd)	-	-	-	-	-	-1	-2	-1	-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	+6	+1	*	-	-	-	-

Kommentar: Resultaten visar medeltalsvärden (gångar 10) på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5. Egna partiets sympatisörer har precis som i tabell 1 definierats med hjälp av svaren på en fråga om bästa parti.

Tabell 3 Kännedom om ledande politiker i Västra Götaland (procent)

politiker (parti)	andel bland samtliga										andel bland egna partiets sympatisörer									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
Göran Johansson (s)	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cecilia Widegren (m)	13	36	48	43	41	-	-	-	-	-	13	40	46	48	49	-	-	-	-	-
Roland Andersson (s)	19	23	32	30	28	30	27	28	26	-	20	30	40	34	29	36	31	30	28	-
Eva Eriksson (fp)	-	20	27	26	25	27	-	-	-	-	-	29	39	32	32	39	-	-	-	-
Rune Lanestrand (svg)	19	21	25	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annelie Stark (s)	23	24	28	25	22	23	22	22	17	-	26	30	35	26	24	28	25	23	21	-
Bengt Mollstedt (m)	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-
Kent Johansson (c)	-	16	20	18	18	18	16	17	13	-	-	19	34	35	33	36	34	25	23	-
Stig Grauers (m)	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	-	-	-	-
Hans Aronsson (s)	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-	-	-
Jan Hallberg (m)	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ursula Johansson (kd)	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Carina Åström (v)	10	12	15	15	14	14	13	15	10	-	12	12	18	16	18	14	19	13	20	-
Monica Selin (kd)	11	-	16	15	13	13	13	13	9	-	11	-	15	14	16	15	8	13	12	-
Lars Bergsten (m)	-	-	-	-	-	13	10	12	-	-	-	-	-	-	-	17	8	10	-	-
Jonas Andersson (fp)	-	-	-	-	-	-	10	12	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-
Susanne Aronsson (svg)	-	-	-	-	-	-	10	12	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Thomas Mellqvist (c)	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingela Bergendahl (s)	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Gunnel Adler (mp)	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Stefan Kristiansson (mp)	-	-	11	13	11	11	9	10	5	-	-	-	7	17	8	8	8	13	6	-
Einar Hansander (svg)	-	-	-	-	11	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Steen (fp)	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Johnny Magnusson (m)	-	-	-	-	-	-	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41

Kommentar: Resultaten visar andelen svars personer som inte kryssar för "personen okänd för mig" och som kryssat för någon grad av sympati på en ogillar-gillarskala. Procentbasen har definierats som samtliga personer som besvarat Väst-SOM-enkäten i Västra Götaland. Partisympatierna har fastställts med hjälp av en fråga om bästa parti.

Tabell 4 Populära och mindre populära politiker i Västra Götaland (medeltal)

politiker (parti)	andel bland samtliga										andel bland egna partiets sympatisörer									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
Göran Johansson (s)	+2	+2	-15	-11	-8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cecilia Widegren (m)	+2	-3	+2	-2	0	-4	-6	-4	-1	-	+9	+21	+2	+5	+16	-	-	-	-	-
Roland Andersson (s)	-3	-6	+5	+4	+5	0	-	-	-1	-	+8	+8	+11	+7	+10	+5	+5	+4	+12	-
Eva Eriksson (fp)	-	+2	-3	-4	-	-	-	-	-	-	-	+20	+17	+17	+9	+5	-	-	-	-
Rune Lanestrand (svg)	+2	-1	-5	-3	-4	-6	-6	-4	-2	-	-	+5	+6	+4	+3	+2	+2	+3	+7	-
Annelie Stark (s)	-1	-	-1	-	-3	-	-	-	-	-	-	+5	+8	-	-	-	-	-	-	-
Bengt Mollstedt (m)	-	-	+1	-0	+2	-2	-1	-0	+2	-	-	+21	-0	+9	+19	+7	+7	+11	+21	-
Kent Johansson (c)	-	-8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-	-	-	-	-	-	-	-
Stig Grauers (m)	-	-	+0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+6	-	-	-	-	-	-	-
Hans Aronsson (s)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Hailberg (m)	+2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ursula Johansson (kd)	-	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+5	-	-	-	-	-	-	-	-
Carina Åström (v)	+3	+0	-0	-0	+2	-1	-1	+1	+2	-	+6	+3	+6	+3	+11	+8	+8	+15	+13	-
Monica Selin (kd)	+3	-	-0	-1	+1	-2	+1	-0	+1	-	+3	-	0	+4	+6	+5	+5	+9	+12	-
Lars Bergsten (m)	-	-	-	-	-	-1	-2	-2	-	-	-	-	-	-	-	+4	+4	-0	-	-
Jonas Andersson (fp)	-	-	-	-	-	-	-1	+1	+3	-	-	-	-	-	-	-	+6	+9	+11	-
Susanne Aronsson (svg)	-	-	-	-	-	-	0	-1	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Thomas Mellqvist (c)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ingela Bergendahl (s)	-	+0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	-	-	-	-	-	-	-	-
Gunnel Adler (mp)	+1	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	+8	+13	-	-	-	-	-	-	-	-
Stellan Kristiansson (mp)	-	-	-1	-1	0	-3	-1	-1	-1	-	-	-	+5	-1	*	*	*	-0	*	-
Einar Hansander (svg)	-	-	-	-	0	-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jan Steen (fp)	+1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Johnny Magnusson (m)	-	-	-	-	-	-	-	-	+3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+17

Kommentar: Resultaten är medelvärdet (gångar 10) på en ogillar-gillarskala med värden mellan -5 och +5. Partisympati har definierats på samma sätt som i tabell 3.

Mest välkänd ibland västra götalandspolitikerna är den nygamle oppositionsledaren Johnny Magnusson (m) med ett kännedomresultat på 33 procent. Roland Andersson (s), regionstyrelsens ordförande, som tidigare varit Västra Götalands mest kände politiker hamnar 2006 på andra plats med 26 procent. Övriga regionpolitiker i väst uppvisar klart lägre kännedomssiffror. Flera av dem är kända av färre än tio procent av väljarna valåret 2006.

Läget är endast marginellt bättre i Skåne. Kännedomslistan toppas i Skåne av Uno Aldegren (s) med 33 procent. Aldegren är 2:e vice ordförande och oppositionsledare efter valet. Näst mest känd bland skänepolitikerna är regionstyrelsens ordförande Jerker Swanstein (m) med ett kännedomresultat på 28 procent. Övriga undersökta skänepolitiker är endast kända av mellan 13-19 procent av medborgarna.

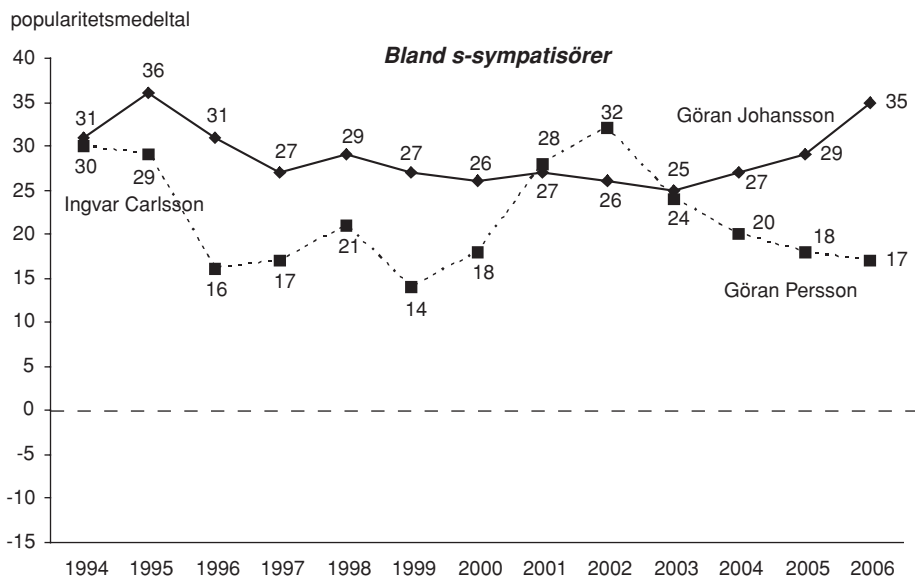
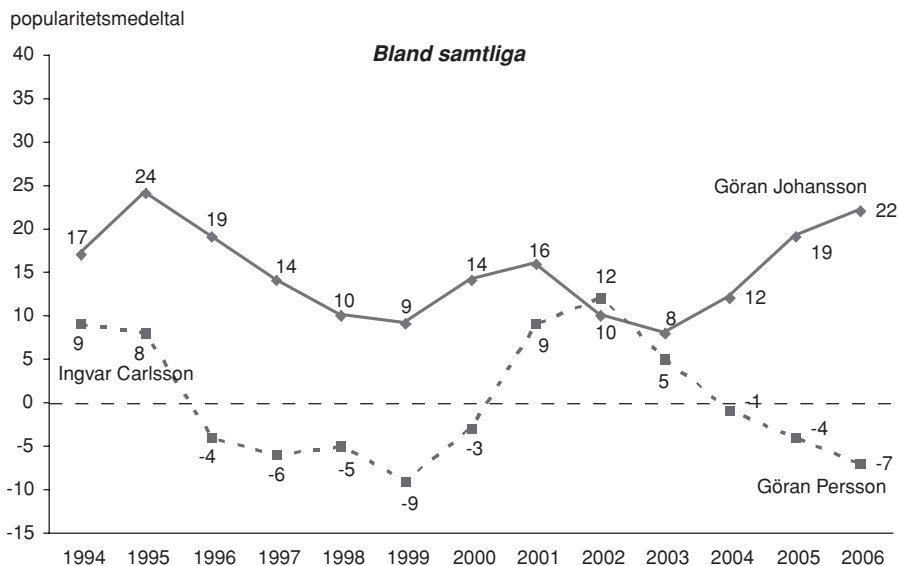
Man kan tycka att resultaten är rätt deprimerande. Regionpolitiker är för anonyma. De flesta syns knappt mot tapeten. Det är de dock inte ensamma om. En annan grupp politiker som också skall representera regionerna är lika okända. Vi tänker på riksdagsledamöterna eller mer allmänt kandidaterna till riksdagen. De skall ju företräda olika valkretsar/regioner. När vi i Valundersökningarnas eftervalsstudier frågar svarspersonerna – i en helt öppen intervjufråga - om de kan namnge *någon* kandidat som ställer upp till val i den egna valkretsen har resultaten i de senaste valen blivit att cirka 40 procent kunnat ange något namn (41 procent 2006). Många namn visar sig dock vid kontroll vara felaktiga. Andel partiväljare som 2006 uppgav minst ett korrekt namn var 29 procent i hela Sverige (Oscarsson och Holmberg 2008). Motsvarande resultat var 41 respektive 26 procent i Västra Götaland och 40 respektive 29 procent i Skåne. Regionernas/valkretsarnas politiska företrädare är uppenbarligen inga kändisar i Sverige. De skulle behöva synas mer. Hur skall annars väljarna kunna utkräva ansvar?

Om vi vill avsluta något mindre dystert får vi återvända till Göran Johansson (s) i Göteborg. Han avviker tydligt från tapeten. Och han gjorde det också när han mycket kortvarigt var aktiv i regionen. Hans kännedomssiffror på 67 procent från 1998 i Västra Götaland är den högsta vi uppmätt för någon svensk regionpolitiker. Den ende som kommit i närheten är Ilmar Reepalu (s) med 64 procent i en mätning från sydvästra Skåne 2001 (Holmberg 2006).

Men Göran Johansson är inte bara en kändis. Han är också en mycket populär kändis. Hans bästa popularitetssiffror i Göteborg har ingen partiledare kommit i närheten av i Sverige. Det unika med Johanssons popularitet är inte bara höjden utan också bredden. Han är gillad i alla läger. Valåret 2006 – när socialdemokraterna i Göteborg mot rikstrenden gick framåt i kommunalvalet – hade Göran Johansson positiva uppskattningssiffror bland alla partiets väljare – även bland moderater.

Detsamma kan inte sägas om Göran Persson (s), socialdemokraternas ledare i Sverige. Han hade endast (svaga) plussiffror bland s-väljare 2006. Bland övriga partiets väljare övervägde de negativa siffrorna (inklusive bland miljöpartister) eller så vägde det jämnt (bland vänsterpartister).

Figur 1 Vem är mest populär – Göran J eller Göran P? (medeltal)

Kommentar: Resultaten visar hur populära tre s-ledare har varit bland samtliga svarspersoner respektive bland s-sympatisörer under åren 1994 – 2005. Skalan kan variera mellan –50 (ogillar) och +50 (gillar). Medeltalen för partiledarna (Ingvar Carlsson 1994 – 95, Göran Persson 1996 – 06) gäller för hela Sverige. Göran Johanssons siffror gäller för Göteborg.

Resultaten i figur 1 dokumenterar en sista gång hur opinionskampen mellan Göran J i Göteborg och Göran P i Sverige har utvecklats sedan mitten av 1990-talet. Göran J:s seger är bedövande. Han har hela tiden varit överlägset mest populär både bland vanligt folk och bland socialdemokrater – med ett kort undantag. Åren kring 2002 ryckte Göran P tillfälligt upp sig.

Göran J:s överlägsenhet demonstrerades som mest tydligt 2006 då han var inte mindre än 29 enheter mer populär än Göran P bland samtliga svarande och 18 enheter mer populär bland s-sympatisörer. Det är kanske inte så konstigt att Göran J vann kommunalvalet 2006 i Göteborg samtidigt som Göran P förlorade riksdagsvalet i Sverige.

Mycket populära liksom mycket impopulära politiker kan påverka val. De kan bli dragplåster respektive sänken för sina partier. Göran J i Göteborg och Göran P i Sverige illustrerar båda denna sanning – fast på olika sätt.

Noter

- ¹ Orsaken till det negativa resultatet 1988 är främst att Ingvar Carlsson och Bengt Westerberg tappade stort i popularitet mellan 1987 och 1988.
- ² Jämförelsen 2006 för Region Skåne gäller med läget 2004. SOM mätte inte i Skåne 2005.
- ³ Resultaten gäller partiledare för riksdagspartier bortsett från nydemokratis ledare 1991. Om vi tar med Ian Wachtmeister (nyd) i analysen sjunker genomsnittspopulariteten för partiledarna 1991 till +0,1. Wachtmeisters popularitetsresultat bland samtliga svarspersoner 1991 var -0,8 (Esaiasson 1992). Bert Karlssons popularitet mättes inte i SOM 1991 men väl i 1991 års Valundersökning där resultatet blev rekordlåga -1,6 (Gilljam 1993); och då brukar ändå valundersökningarna ge upphov till något bättre resultat än SOM. Besöksundersökningar ger något mer positiva resultat än enkätstudier.

Referenser

- Esaiasson, Peter (1992). "Älskar vi att hata dem? – Om känslor, rationella kalkyler och partiledarnas popularitet". I Holmberg, Sören och Lennart Weibull, (red.) *Trendbrott*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet
- Gilljam, Mikael (1993). Partiledarna som dragplåster. I Gilljam, Mikael och Sören Holmberg *Väljarna inför 90-talet*. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Holmberg, Sören (2006). "Skåne har få kända och populära politiker". I Nilsson, Lennart (red.) *Nya gränser. Skåne*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

- Holmberg, Sören (2007). *Göran Perssons uppgång och fall*. I Holmberg, Sören och Lennart Weibull (red.) *Det nya Sverige*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Holmberg, Sören och Lennart Weibull (red.) (2007). *Det nya Sverige*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Oscarsson, Henrik och Sören Holmberg (2008). *Regeringsskifte. Väljarna och valet 2006*. Kommande.
- Nilsson, Lennart (red.) (2008) *Medborgarna och regionen*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet. Kommande.